

LOM Praha se připravuje na H-1

V PROSINCI 2019 OBJEDNALO ČESKÉ MINISTERSTVO OBRANY VE SPOJENÝCH STÁTECH OSM VÍCEÚČELOVÝCH VRTULNÍKŮ UH-1Y VENOM A ČTVERICI BITEVNÍCH AH-1Z VIPER Z PRODUKCE FIRMY BELL TEXTRON. NAŠE VZDUŠNÉ SÍLY MAJÍ TYTO STROJE ZAČÍT VYUŽÍVAT JIŽ V ROCE 2023, PŘIČEMŽ PODPORU JEJICH PROVOZU BUDE BĚHEM CELÉHO ŽIVOTNÍHO CYKLU ZABEZPEČOVAT STÁTNI PODNIK LOM PRAHA.

Provozování jakékoliv moderní vojenské letecké techniky není možné bez odpovídajícího servisního zázemí, ať se jedná o standardní periodické revize nejrůznějších úrovní, opravy poškození či plánované customizace spojené například s integrací dalšího vybavení. Zásadní roli v těchto oblastech v českém vrtulníkovém letectvu sehrává již několik desetiletí státní podnik LOM Praha, který se z podstaty svého určení až dosud zaměřoval na stroje ruské proveniencí řady Mi-8/17/171 a Mi-24/35. Nicméně časy se mění a do aktivit firmy vstupuje západní

vrtulníková platforma, jež by se v budoucnu měla stát jedním z hlavních pilířů fungování společnosti, jejímž zakladatelem je Ministerstvo obrany ČR. Rozhovory na toto téma probíhaly s americkou firmou Bell Textron už od poloviny minulého desetiletí, a to v rámci snahy české armády získat nové vrtulníky západní proveniencí. Dne 18. června 2015 pak bylo podepsáno Memorandum o porozumění. V té době ovšem bylo ve výběru více typů vrtulníků, a tak podobná ujednání státní podnik uzavřel i s dalšími uchazeči o zakázku. Česká republika si nakonec jako

nejvhodnější řešení svých potřeb vybrala platformu H-1, tedy kombinaci strojů UH-1Y a AH-1Z, jež jsou shodné z 85 procent, které objednala 12. prosince 2019. „Jelikož ovšem jde o kontrakt v režimu vláda-vláda, účastní se vyjednávání o přesné podobě průmyslové spolupráce na nejrůznějších úrovních jak zástupci firem, tak vládních organizací, a to na obou stranách. Například kompletní technická dokumentace pro provoz a údržbu strojů jsou majetkem americké vlády, nikoliv samotného výrobce vrtulníků, jejímž partnerem jsou české vládní instituce,“ vysvětluje programová manažerka Závodu modernizací a modifikací LOM Praha Markéta Procházková. V současné době proto probíhají s českou armádou jednání, jaké služby bude ve vztahu k systému H-1 požadovat a v návaznosti na to je nutné od amerických vládních organizací získat přístup k technologiím, dokumentaci i informacím důležitým pro stanovení počtu pracovníků, jejich výcviku, technickým a bezpečnostním nárokům na jednotlivé provozy atd. LOM Praha také musí projít potřebnými audity a certifikacemi, v polovině roku 2022 by pak mělo dojít k podpisu servisní smlouvy mezi státním podnikem a Ministerstvem obrany ČR. Vzhledem k velikosti české flotily H-1 ale není ambicí, aby byl LOM Praha schopen pro tyto vrtulníky zajistit veškeré činnosti. „Už teď víme, že některé těžké agregáty se nevyplatí opravovat v České republice, protože příslušné technologie a zkušební zařízení

Víceúčelový vrtulník UH-1Y Venom se představil i návštěvníkům Dnů NATO v Ostravě 2021

Výroba vrtulníků UH-1Y pro české vzdušné síly již byla v Americe zahájena

jsou velmi nákladné, takže je budeme na tyto práce odesílat do Spojených států. Pokud to porovnáme s platformou Mi, u níž vlastními silami zabezpečujeme kompletní opravy draku i 95 procent agregátů a u zbylých pěti procent kooperujeme s externími dodavateli, u systému H-1 bude situace odlišná. Opět půjde o kompletní drak a přibližně 50 procent agregátů, druhou polovinu budeme odesílat. Spojené státy totiž mají pro zabezpečení provozu vojenské letecké techniky zavedenou propracovanou logistiku na bázi systému rotujících celků, do níž se chceme zapojit. Tedy zjednodušeně řečeno vložit do systému náš poškozený blok nebo s vyčerpaným resursem a získat nový, pochopitelně za příslušný poplatek,“ říká ředitel Závodu modernizací a modifikací Jan Kalita. LOM Praha by tak měl být schopen vyměnit na vrtulnicích úplně všechny agregáty, drak by už nikdy nemusel opustit Českou republiku. Navíc v Závodu modernizací a modifikací také vzniká inženýrský úsek, který by měl řešit jednak případné nestandardní opravy, ale po ukončení záruky i možné úpravy strojů dle požadavků Vzdušných sil AČR. Na leteckých základnách ve světě není výjimkou, že na nich kromě samotných vojenských útvarů působí i průmysloví partneři podporující provoz moderní techniky. Nejinak se tomu má stát i v případě typů UH-1Y a AH-1Z na 22. základně vrtulníkoveho letectva v Náměšti nad Oslavou. Půjde o dvě zařízení LOM Praha, z nichž to první již získává zcela konkrétní obrysy. Na projektu simulačního centra přitom státní podnik úzce spolupracuje se svojí dceřinou společností VR Group. V tuto chvíli je už schválena potřebná dokumentace, vlastní spuštění jeho výstavby je očekáváno na konci tohoto října. V moderně koncipované budově nalezneme například multimediální učebnu, trenažéry kabinových postupů a také plně letový simulátor AH-1Z s pevnou základnou. Jeho dodání z USA je očekáváno ještě před koncem příštího roku, kdy by měly být na budově hotovy všechny stavební práce. V projektu je počítáno i s prostorem pro případnou budoucí instalaci druhého plně letového simulátoru. Činnost centra by měla být zahájena ještě před příchodem prvních vrtulníků do Náměště, o jeho provoz se bude starat několik zaměstnanců zodpovědných za údržbu a rekonfiguraci simulátorů, aktualizaci databází

i vlastní chod budovy. Samotný výcvik vojenských pilotů pak bude realizován pod dohledem armádních instruktorů.

Druhou novou stavbou na náměšťské základně bude takzvaný Depot Hub, tedy hangár, kde bude na vrtulnicích probíhat údržba a opravy vyšších úrovní. Počet lidí, kteří tam budou pracovat, bude záležet na konečném rozhodnutí, které typy revizí si bude zajišťovat armáda vlastními kapacitami a které naopak LOM Praha, nicméně najít uplatnění by zde mohlo kolem čtyř desítek osob. Mělo by se jednat jak o stávající zaměstnance podniku, tak i o nově přichozí zkušené techniky, jimž by v armádě skončil závazek a chtěli by nadále zůstat v oboru. Dokončení tohoto pracoviště je předpokládáno v průběhu roku 2025, ale LOM Praha by měl služby zajišťující podporu životního cyklu poskytovat, jakmile budou vrtulníky dodány do České republiky, tedy od roku 2023.

Právě v přípravě personálu sehraje důležitou roli výrobce vrtulníků, firma Bell Textron. Vybraní zaměstnanci státního podniku LOM Praha totiž absolvují několikátýdenní výcvik ve Spojených státech. Nepůjde přitom jen o techniky různých odborností, školení jsou plánována také pro členy útvarů projektového managementu, logistiky a inženýringu. Americká společnost dodá i některé vybavení, u dalšího pomůže s definováním požadavků pro nákup či jeho financováním. Připravuje se rovněž podpis Memoranda o porozumění s pražskou pobočkou Bellu, kdy by mělo dojít k užší spolupráci v oblasti systémových návrhů, modifikací a modernizací civilních vrtulníkovech platform. Ostatně v nedávné době

Vizualizace podoby nového simulačního centra státního podniku LOM Praha na 22. základně vrtulníkoveho letectva v Náměšti nad Oslavou

se LOM Praha jako subdodavatel podílel na takové úpravě Bellu 429 pro soukromého zákazníka. Stranou ale nezůstane ani vojenský program. „V případě systému H-1 se nechceme omezit jen na podporu flotily Vzdušných sil AČR. Naším zájmem je nabídnout naše služby i provozovatelům starších verzí této rozšířené platformy. Řada našich zákazníků totiž používá nejen vrtulníky řady Mi, ale i H-1. Proto v této oblasti vidíme další příležitosti k růstu,“ uzavírá ředitel státního podniku LOM Praha Jiří Protiva. ■

Vzdušné síly AČR získají čtyři bitevní vrtulníky AH-1Z Viper (na snímku) a osm víceúčelových UH-1Y Venom